

Naalakkersuisut Københavnimi ukiortaarsiortitsinerannut tikilluaqqusilluni oqalugiaat ulloq 10. januaari 2019

Naalakkersuisut Siulittaasuat Kim Kielsen

(Oqalugiarnermi oqaatsit atorneqartut atuupput)

Asasakka Ministerit, Ataqqinartut, Arnat Angutillu,

Ukiumi qaangiuttumi ikinngutinnersumik suleqatigiilluarsimanitsinnut tamassi qujassuteqarfigalusi maani Nordatlantisk Bryggemi ukiortaarsiortitsineranut naalakkersuisut sinnerlugit tikilluaqqusinnaagassi nuannaarutigaaara.

Nunarput nunanit allanit soqutigineqaleraluttuinnarpoq. Tamanna ukiup ingerlaanerni malugaarput.

Nunanut allanut attaveqarnitsinni siorna pingaarutilinnik angusaqarpugut. Ilaatigut Ilulissanit nalunaaruteqartoqarneraniit ukiut qulinngortorsiornerit nunatsinni malunnartinneqarput.

Ukiunik qulinngortorsiorluni nalliuttorsiorneq nunani issittuni ministeriniit atorfilittaniillu peqataaffigineqarpoq. Ilulissanit nalunaarut 2008-mi suaarutigineqarmat nunat akunnerminni neriorsoqatigiipput issittumi ineriartortitsineq eqqissimasumik suleqatigiissutigineqassasoq. Tamannalu pitsaasumik kinguneqarsimasoq ukiut kingullerni qulini ersersinneqarpoq. Tamanna tulluussimaaarutissaraarput.

Sulinerli ingerlaannassaaq, nunattalu soqutigisai eqqarsaatigalugit Issittumi Siunnersuisoqatigiit tassaapput nunat tamalaat akornanni oqallittarfiit pingaarnersaat. Nunatta suli malunniuteqarnerulernissaa anguniarlugu tassani suleqataanerput ingerlatiinnartariaqarparput.

Nunanut sanilerisatsinnut – nunanilu allani suleqatitsinnut - aallartitaqarnikkut pitsaasumik attaveqarnissarput Naalakkersuisut pingaartitaraat.

Taamaattumik 2018-im Island-imi sinniissoqarfimmik pilersitsinerput nuannaarutigeqaarput.

Sinniissoqarfik taanna Island-imik suleqateqarnitta pisarnertut ingerlajuarnissaanik qulakkeerinneqataassaaq, saniatigullu politikikkut niuernikkullu attaveqarnitta ineriartortinneqarnissaannut iluaqutaassalluni. Tamannalu nunatsinnut iluaqutaallualerumaartoq naatsorsuutigaarput.

Aamma Tuluut Nunaata EU-mi ilaasortaajunnaarniarnera sivitsortumi suliarineqartoq malinnaavigaarput. Suliniut taanna qanoq ingelanersoq Naalakkersuisuniit ukiumi matumani aamma malinnaaffigilluassavarput. Suliassarput tassaassaaq Tuluut Nunaannut tunngatillugu nunatsinnut iluaqutaasinnaasut angunissaasa qulakkeerniarnissaat.

Naalakkersuisut USA-mik NATO-millu illersornissaqarnerup iluani suleqatigiinneq Nunatsinnut pingaarutilissuartut isigaarput. Taamaattoq tassunga atatillugu Naalagaaffeqatigiinnerup iluani amerikarmiut sakkutuuinut Nunatsinni inissaqartitsisuugatta, tamanna pissusissamisoortumik aningaasaqarnikkut pissarsiaqarnissatsinnik malitseqassasoq qulakkeertariaqarparput.

Ukiuni makkunani inuiaqatigiit sinnerlugit suliassat pingaarutillit pisariaqartullu iliuuseqarfiginissaannut periarfissaqarluarpugut.

Kisitsisit kingulliit naapertorlugit aningaasarsiornikkut Kalaallit Nunaanni ineriartorneq ukiumut 4 %-imik qaffassimavoq.

Aningaasaqarnerput pitsaasumik ingerlavoq. Tamannalu soorunami aningaasaliiffissanut pisariaqartunut atussavarput.

Kalaallit Nunaannut tulluuttumik ineriartortoqarnissaa pingaaruteqarluinnartuuvoq.

Kinguaariinnut tullissatsinnut atugaajumaartussat pitsanngorsarnissaat pingaaruteqarpoq.

Statsministerilu ukiami 2018-imi mittarfissat nutaat aningaasalerneqarnissaannut isumaqatigiissut atsiorparput.

Isumaqatigiissut atsiugarput Naalagaaffiup 700 millioner kr.-nik Nuummi Ilulissanilu mittarfiit tallineqarnissaannut aningaasaliinissamik imaqarput.

Kalaallit Nunaanni ukiortaamut oqalugiaatima pingaarnersaata imaraa Naalakkersuisut – Kalaallit inuutaasut peqatigalugit – ilungersuutissagipput Nunarput ilinniartitaanikkut, inunnik isumaginninnikkut minnerunngitsumillu aningaasarsiornikkut qaffassagipput.

Tamanna isumagineqarpat, meeqqavut ernuttavullu Kalaallit Nunaata sumut ingerlanissaanut aalajangiinissamut toqqammaveqarlualissapput.

Matumuuna Augo Lynge’p taalliaata ima qulequtallip - “Suna inuusuttuusup anguniassavaa”, versiisa pingajuat issuaavigerusuppara,

isumaqarama inuiaqatigiittut sumut killissimanitsinnut sumullu
ingerlaarnitsinnut attuumassuteqartoq:

“Taamaattoq takuarput

Suli inortugut

Miserratiginngilarput

Aatsaat pilersugut

Taamaattoq upperaarput

Kalaallit allatut angusaqarsinnaasut

Siumukartutut.”

Aamma nunatsinni ukiortaami oqalugiarninni Augo Lyngep taallia alla
issuarpara, taannalu ima oqaasertaqarpoq:

*“Umiatsiap qeqqaniiginnarunnaarlusi – ilissi iputit aquullu
tigusariaqalerumaarpasi.”*

Siunissami namminiilernissarsi avaqqunneqarsinnaanngilaq –
taamaattumik piareersartariaqarpusi!

Taamatut oqaaseqarlunga tamassi tikilluaqqoqqippassi ukiortaamilu
pilluaritsi.

Qanortoq 2019 Kalaallit Nunaannut suleqatigisartakkatsinnullu
Danmarkimiittunut nunanilu allaniittunut iluanaarnartuugili.